

PETYCJA

w sprawie wzmocnienia prawa obywatela do weryfikacji czynności i dokumentów tworzonych przez instytucje publiczne

Adresat:

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

za pośrednictwem Kancelarii Sejmu RP

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Wprowadzenie

Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach wnoszę o rozważenie wprowadzenia zmian legislacyjnych mających na celu zwiększenie transparentności działań instytucji publicznych w sprawach dotyczących obywateli.

W wielu postępowaniach decyzje organów państwa opierają się na dokumentach sporządzanych przez instytucje publiczne, takich jak:

1. opinie biegłych sądowych,
2. dokumentacja interwencji Policji,
3. dokumentacja czynności podejmowanych przez jednostki pomocy społecznej.

Dokumenty te mają często kluczowy wpływ na rozstrzygnięcia dotyczące praw majątkowych, sytuacji rodzinnej, bezpieczeństwa lub zdrowia obywateli.

Jednocześnie w praktyce zdarzają się sytuacje, w których obywatel ma ograniczoną możliwość weryfikacji sposobu powstania takich dokumentów oraz przebiegu czynności podejmowanych przez instytucje publiczne.

Celem niniejszej petycji jest wskazanie kierunków zmian legislacyjnych, które mogłyby zwiększyć transparentność działania instytucji publicznych oraz wzmocnić zaufanie obywateli do państwa.

Uzasadnienie

1. Transparentność opinii biegłych sądowych

Opinie biegłych sądowych stanowią często jeden z najważniejszych dowodów w postępowaniach cywilnych i karnych.

Jednocześnie obowiązujące przepisy nie przewidują jednolitego systemu dokumentowania przebiegu oględzin lub innych czynności wykonywanych przez biegłych.

W praktyce może to utrudniać weryfikację:

1. sposobu przeprowadzenia oględzin,
2. źródeł danych przyjętych w opinii,
3. metodologii zastosowanej przez biegłego.

Ponadto listy biegłych prowadzone są obecnie przez poszczególne sądy okręgowe, co utrudnia dostęp do informacji o doświadczeniu biegłych lub ewentualnych postępowaniach dyscyplinarnych.

2. Dokumentowanie interwencji Policji

Interwencje policji dokumentowane są najczęściej w formie notatek służbowych sporządzanych przez funkcjonariuszy.

Choć Policja dysponuje kamerami nasobnymi, ich używanie nie ma obecnie charakteru powszechnego podczas wszystkich interwencji.

W konsekwencji w wielu sprawach jedynym źródłem informacji o przebiegu interwencji pozostaje dokument sporządzony przez funkcjonariusza.

Szersze wykorzystanie urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk mogłoby zwiększyć transparentność działań policji oraz ograniczyć spory dotyczące przebiegu zdarzeń.

3. Transparentność działań jednostek pomocy społecznej

Jednostki pomocy społecznej podejmują działania dotyczące osób znajdujących się często w trudnej sytuacji życiowej.

Dotyczy to m.in.:

wizyt pracowników socjalnych,

działań zespołów interdyscyplinarnych,

procedur związanych z ochroną zdrowia psychicznego.

W praktyce dokumentowanie takich działań opiera się głównie na notatkach służbowych sporządzanych przez pracowników instytucji.

Wprowadzenie bardziej przejrzystych standardów dokumentowania czynności mogłoby zwiększyć zaufanie obywateli do instytucji publicznych oraz ograniczyć sytuacje sporne dotyczące przebiegu wizyt i spotkań.

Proponowane kierunki zmian legislacyjnych

Art. 1 Centralny rejestr biegłych sądowych

Rozważyć utworzenie Centralnego Rejestru Biegłych Sądowych, prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości.

Rejestr mógłby zawierać w szczególności:

specjalizację biegłego,
kwalifikacje zawodowe,
informacje o liczbie sporządzonych opinii,
informacje o postępowaniach dyscyplinarnych lub skargach.

Art. 2 Dokumentowanie czynności biegłych

Rozważyć wprowadzenie obowiązku dokumentowania oględzin wykonywanych przez biegłych poprzez:

1. sporządzanie dokumentacji fotograficznej,
2. możliwość rejestrowania przebiegu oględzin w formie nagrania audio-video.
3. Nagranie mogłoby stanowić załącznik do opinii biegłego.

Art. 3 Dokumentowanie interwencji Policji

Rozważyć rozszerzenie dokumentowania interwencji policji poprzez stopniowe wprowadzenie szerszego stosowania kamer nasobnych przez funkcjonariuszy oraz włączanie nagrań do dokumentacji sprawy.

Art. 4 Transparentność działań pomocy społecznej

Rozważyć wprowadzenie standardów dokumentowania czynności podejmowanych przez pracowników pomocy społecznej, w szczególności:

wizyt pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania,
spotkań zespołów interdyscyplinarnych,
sporządzania protokołów z takich spotkań.

Art. 5 Dostęp obywatela do dokumentacji sprawy

Rozważyć wzmocnienie przepisów zapewniających obywatelom możliwość uzyskania dostępu do dokumentacji czynności podejmowanych przez instytucje publiczne w sprawach ich dotyczących.

Celem niniejszej petycji jest:

zwiększenie transparentności działań instytucji publicznych,

wzmocnienie zaufania obywateli do instytucji państwa,

zapewnienie obywatelom realnej możliwości weryfikacji dokumentów i czynności podejmowanych przez organy publiczne.

1. Kancelaria Sejmu RP – Komisja do Spraw Petycji

2. Rzecznik Praw Obywatelskich

3. Ministerstwo Sprawiedliwości